

FIȘA DISCIPLINEI

Materiale constitutive ale stratului de culoare și vernisului /

Constituent materials of the color layer and verni

Anul universitar 2026 – 2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă creștină
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Materiale constitutive ale stratului de culoare și vernisului / Constituent materials of the color layer and verni			Codul disciplinei	OMR4028
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. conf. univ. dr. res. Marin Cotețiu				
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr. conf. univ. dr. res. Marin Cotețiu				
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligatoriu	2.8. Tipul disciplinei	Disciplină de specializare (DS)		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					52
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					41
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					3
Alte activități					0
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				108	
3.8. Total ore pe semestru				150	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP19	Analizează nevoile de conservare. Analyses conservation needs.
CP20	Oferă consiliere în materie de conservare. Provides conservation advice.
CP21	Desfășoară activități de conservare-restaurare cu ajutorul metodelor științifice. Carries out conservation and restoration work using scientific methods.
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT1	Organizează informații, obiective și resurse. Organizes information, objects, and resources.
CT2	Se exprimă într-un mod creativ. Expresses themselves in a creative way.

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP19	Absolventul cunoaște tipurile frecvente de degradare a materialelor utilizate în arta creștină. The graduate knows the frequent types of deterioration of materials used in Christian art.	Absolventul examinează starea de conservare a lucrărilor de artă creștină. The graduate examines the state of conservation of Christian artworks.
CP20	Absolventul cunoaște recomandările de bune practici în conservare. The graduate knows good practice recommendations in conservation.	Absolventul oferă consiliere de bază privind măsurile de conservare preventivă. The graduate provides basic advice on preventive conservation measures.
CT21	Absolventul cunoaște metode și materiale de bază pentru intervenții asupra suportului și stratului pictural. The graduate knows basic methods and materials for interventions on the support and paint layer.	Absolventul participă, în cadrul competențelor sale, la activități de conservare-restaurare. The graduate participates, within their competence, in conservation–restoration activities

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul cunoaște terminologia de specialitate din domeniul restaurării privind stratul de culoare și vernisul picturilor;
2. Studentul cunoaște caracteristicile materialelor constitutive, ale materialelor de restaurare, precum și uneltele și instrumentele care se utilizează;
3. Studentul cunoaște calitățile pe care trebuie să le aibă stratul de culoare și vernisul pentru diverse tehnici artistice picturale, etapele de realizare a lor și operațiile specifice de restaurare.
4. Studentul are capacitatea de a înțelege complexitatea procesului de restaurare, de a planifica etapele de lucru și a gestiona optim resursele necesare efectuării operațiilor specifice stratului de culoare și vernisului picturilor.

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Studentul este capabil să analizeze vizual diferite lucrări de pictură și să identifice tehnicile artistice utilizate;
2. Studentul este capabil să aleagă și să utilizeze materiale adecvate restaurării stratului de culoare și vernisului picturilor în funcție de tehnicile artistice;
3. Studentul este capabil să argumenteze deciziile sale de selectare a materialelor utilizate în operațiile de restaurare la nivelul stratului de culoare și al vernisului, cu raportare la tehnicile artistice utilizate în realizarea picturilor.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații³
1. Introducere în curs. Degradări specifice picturilor pe lemn la nivelul stratului de culoare și vernisului, și posibilități de restaurare	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică
2. Materiale pentru consolidarea stratului de culoare	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică
3. Biocizi pentru combaterea mucegaiurilor pe suprafețele picturilor	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică
4. Materiale pentru curățarea stropilor/petelor de ceară	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică
5. Solvenți și soluții pentru curățarea impurităților de pe suprafața picturilor	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică
6. Soluții și geluri pentru solubilizarea și îndepărtarea vernisului degradat	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică
7. Decapanți pentru îndepărtarea repictărilor, a retușurilor necorespunzătoare și a vopselelor inadecvate	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică
8. Materiale pentru creșterea aderenței culorilor de apă pe suprafețe neabsorbante	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică
9. Materiale pentru integrarea cromatică în tehnica acuarela	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică
10. Materiale pentru integrarea cromatică în tehnica tempera	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică
11. Materiale pentru integrarea cromatică în tehnica uleiului	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică
12. Materiale pentru integrarea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

cromatică în tehnica vernisului		
13. Materiale pentru vernisarea izolanță a picturilor	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică
14. Materiale pentru vernisarea finală a picturilor	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	1 oră fizică

Bibliografie

BARBU, Dorin, coordonator, *Magia restaurării. 40 de ani de restaurare științifică*, Ed. Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2015.

BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, București, 1996.

COTEȚIU, Marin, *Ipostaze ale restaurării icoanei „Arhanghelul Mihail”, atribuită preotului zugrav Luca din Iclod*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2019.

COTEȚIU, Marin, *Restaurarea iconostasului și a icoanelor bisericii de lemn „Buna Vestire” a Mănăstirii Cormaia*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.

DIONISIE DIN FURNA, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000.

ISTUDOR, Ioan, *Noțiuni de chimia picturii*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, București, 2011.

IULIANA, monahia, *Truda iconarului*, Ed. Sophia, București, 2001.

LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.

MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor*, ETP Tehnopress, Iași, 2001.

MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.

OPREA, Florea, *Biodeteriorarea operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2012.

OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2010.

SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice*, vol. II, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.

SÂNDULESCU-VERNA, Constantin, *Materialele și tehnica picturii*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2000.

THOMSON, Daniel V. jr., *Materiale și tehnici de pictură în Evul Mediu*, Ed. Sophia, București, 2006.

THOMSON, Daniel V. jr., *Practica picturii în tempera*, Ed. Sophia, București, 2004.

****Caetele restaurării*, Ed. ACS, București, 2012- 2024.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Introducere în curs. Degradări specifice picturilor pe lemn la nivelul stratului de culoare și vernisului, și posibilități de restaurare	Lucrare practică	2 ore fizice
2. Materiale pentru consolidarea stratului de culoare	Lucrare practică	2 ore fizice
3. Biocizi pentru combaterea mucegaiurilor pe suprafețele picturilor	Lucrare practică	2 ore fizice
4. Materiale pentru curățarea stropilor/ petelor de ceară	Lucrare practică	2 ore fizice
5. Solvenți și soluții pentru curățarea impurităților de pe suprafața picturilor	Lucrare practică	2 ore fizice
6. Soluții și geluri pentru solubilizarea și îndepărtarea vernisului degradat	Lucrare practică	2 ore fizice
7. Decapanți pentru îndepărtarea repictărilor, a retușurilor necorespunzătoare și a vopselelor inadecvate	Lucrare practică	2 ore fizice
8. Materiale pentru creșterea aderenței culorilor de apă pe suprafețe neabsorbante	Lucrare practică	2 ore fizice
9. Materiale pentru integrarea cromatică în tehnica acuarela	Lucrare practică	2 ore fizice
10. Materiale pentru integrarea	Lucrare practică	2 ore fizice

cromatică în tehnica tempera		
11. Materiale pentru integrarea cromatică în tehnica uleiului	Lucrare practică	2 ore fizice
12. Materiale pentru integrarea cromatică în tehnica vernisului	Lucrare practică	2 ore fizice
13. Materiale pentru vernisarea izolanță a picturilor	Lucrare practică	2 ore fizice
14. Materiale pentru vernisarea finală a picturilor	Lucrare practică	2 ore fizice

Bibliografie

BARBU, Dorin, coordonator, *Magia restaurării. 40 de ani de restaurare științifică*, Ed. Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2015.

BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, București, 1996.

COTEȚIU, Marin, *Ipostaze ale restaurării icoanei „Arhanghelul Mihail”, atribuită preotului zugrav Luca din Iclod*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2019.

COTEȚIU, Marin, *Restaurarea iconostasului și a icoanelor bisericii de lemn „Buna Vestire” a Mănăstirii Cormaia*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.

DIONISIE DIN FURNA, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000.

ISTUDOR, Ioan, *Noțiuni de chimia picturii*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, București, 2011.

IULIANA, monahia, *Truda iconarului*, Ed. Sophia, București, 2001.

LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.

MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor*, ETP Tehnopress, Iași, 2001.

MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.

OPREA, Florea, *Biodeteriorarea operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2012.

OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2010.

SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice*, vol. II, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.

SĂNDULESCU-VERNA, Constantin, *Materialele și tehnica picturii*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2000.

THOMSON, Daniel V. jr., *Materiale și tehnici de pictură în Evul Mediu*, Ed. Sophia, București, 2006.

THOMSON, Daniel V. jr., *Practica picturii în tempera*, Ed. Sophia, București, 2004.

****Caietele restaurării*, Ed. ACS, București, 2012- 2024.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare	9.2 Metode de evaluare	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Evaluarea va reflecta corectitudinea execuției, calitatea estetică și expresivitatea documentației de restaurare.	Evaluare în cadrul unei expoziții semestriale sau al unui eveniment organizat special.	30%
	Evaluarea va verifica aplicarea corectă a cunoștințelor tehnice de specialitate și a metodologiei de restaurare în cadrul unei lucrări practice.	Probă practică de examen cu durata de 1 oră	60%
9.5 Seminar/laborator	Evaluarea va lua în considerare implicarea constantă, progresul tehnic, și respectarea cerințelor metodologice.	Evaluare cumulativă pe parcursul semestrului, incluzând participarea activă, lucrările realizate și progresul tehnic.	10%
9.6 Standard minim de promovare			
Cunoașterea principalelor tipuri de degradări ale picturii pe lemn și a elementelor de bază ale operațiilor de restaurare cuprinse în conținutul tematic semestrial al disciplinei.			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁴

		Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
								Nu se aplică nici o etichetă

Data completării:

28.09.2026

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

⁴ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.